

Tað sum ávirkar nøring og vøkstur av tilfeinginum

– Mátiútgerð er dýr, og tí gera vit mátingar í samstarvi við fleiri granskingarstovnar í Evropu og USA við figging úr ymiskum útlenskum granskingargrunnum, sigur havfrøðingurin, Bogi Hansen

HAVFRØÐI

Vilmund Jacobsen
vilmund@sosialurin.fo

Bogi Hansen, havfrøðingur, hevur á heimasíðuni hjá Fiskirannsóknarstovuni eina áhugaverda grein um havfrøði.

Í greinini greiðir hann frá, at djórini og planturnar í sjónum alla tíðina verða ávirkað av umhvørvinum.

– Gróðurin av plantuplanktoni verður eitt nú ávirkaður av streymi, hita,

ljósviðurskiftum og innihaldi av tøðum í sjónum.

Samanspælið

Bogi greiðir frá, at djóraplankton etur plantuplankton og verða til mat hjá øðrum djórum.

Soleiðis er gongdin, har hvør livir av øðrum.

Samanspælið millum tær livandi verurnar og umhvørvið teirra verður nevnt vistfrøði.

Havfrøðingurin vísir á,

at skulu vit skilja millum tær broytingar, sum henda í sjónum, mugu vistfrøðiligar kanningar gerast. Á Fiskirannsóknarstovuni verður tí kannað, hvørji viðurskifti í sjónum ávirka nøring og vøkstur av tilfeingi okkara.

– Í hesum sambandi verða kanningar eitt nú gjørdar av sjónum sjálvum, av plantu- og djóraplanktoni í færoyskum sjógvum og av umstøðunum hjá fiskalárvum og fiskayngli.

Bogi sigur, at í stóran mun verða túrarnir hjá Magnusi Heinassyni lagdir soleiðis til rættis, at antin verða fleiri øki kannað á sama túri – ella verður nógv ymiskt arbeiði gjørt samstundis. Soleiðis verður plankton og umhvørvi eisini kannað á túrum, tá ið skipið annars hevur aðrar uppgávur.

– Kanningar av plankton og umhvørvinum kunnu eitt nú gerast, samstundis sum skipið ger yngulkanningar, yvirlitstrolingar ella silda- og svartkjaftakanningar, sigur hann.

Mátingar

Havfrøðingurin greiðir frá, at tá ið hitin í sjónum verður kannaður beinleiðis frá skipum, nýta teir eitt tól, sum nevnist CTD. Lagt verður stilt, og tólið verður lorað niður ígjøgnum sjógvin. Á vegnum niður mátar tað hita, saltinnihald, ljósstyrki og fluorescensin í sjónum. Fluoresensurin er eitt mál fyri innihaldi av plantuplanktoni.

– Í 2004 vórðu 464 tilíkar kanningar gjørdar, og nógvar av hesum kanningum verða gjørdar á somu støðum hvørt ár, sigur hann.

Bogi sigur, at umframt at

– Tær nógvu mátingar siga okkum, hvussu ymisk viðurskifti í sjónum kunnu ávirka lívið í honum, sigur havfrøðingurin, Bogi Hansen

Magnus Heinason á kanningarferð. Skipið hevur verið á nógvum kanningarferðum sum havrannsóknarskip

Mynd: Rógvi Mouritsen

máta sjógvin frá skipi, ber eisini til at leggja mátiútgerð út í sjógvin, sum kann liggja í langa tíð og gera regluligar mátingar. Utgerðin kann leggjast fäst á einum staði í eina fortoyning – ella hon kann reka við streyminum uppi í vatnskorpuni ella á størri dýpi.

– Í 2004 tóku vit 9 fortoyningar við streymmátarum upp, sum høvdu ligið næstan eitt ár og mátað - og vit lögdu tilsamans 15 fortoyningar út aftur.

Hann sigur, at av hesum 15 eru trýggjar fortoyningar, sum hvør hevur ein sonevndan "aanderaa" mátara, ið mátar streym á einum

ávisum dýpi. Aðrar 10 verða nevndar ADCP-ir, sum senda ljósstrálur upp ígjøgnum sjógvin og kunnu máta streymin í fleiri lögum. At enda legði Fiskirannsóknarstovan eisini útgerð niður á botn í tveimum støðum við hitamátarum á.

– Allar hesar fortoyningar gera mátingar regluliga, minst eina ferð um tíman og goyma úrslitini í sær. Tá ið vit taka tær upp, kunnu vit lesa mátingarnar.

Bogi vísir á, at øðvísi er við teimum 6 RAFOS-boyunum, sum teir hava lagt út. Tær flóta við streyminum og halda seg á umleið 200 metra dýpi. Tær máta hitan